

I. Diplomová práce

Student : Martina JANTAČOVÁ

Obor : ČJ - D

Téma : Václav Kosmák

Vedoucí diplomové práce : PhDr. Anna Stejskalová

Posudek vedoucího diplomové práce : Diplomová práce Martiny Jantačové je pokusem o monografickou studii věnovanou Václavu Kosmákovi, katolickému knězi a spisovateli- realistovi, dnes bohužel známému jen úzkému okruhu literárních historiků.

Po životopisném medailónu a kapitole odkrývající inspirační zdroj Kosmákových próz se diplomantka zabývá specifickým žánrem pro Kosmáka charakteristickým, jím uvedeným do literatury a rozvíjeným - tzv. kukátkem. Vymezuje obsah tohoto pojmu a postupně se v chronologickém sledu věnuje jednotlivým souborům "kukátek" (Kukátko čili život v obrázcích I-V). Neopomíjí ani jiné Kosmákovy literární pokusy, např. romány Chrt a Eugenie a povídkový soubor Kytice z vonného i nevonného kvítí. Pro práci s textem zvolila určitý postup, který ve všech případech zachovává a který je jednotlícím prvkem práce, pomáhá zvládnout rozsáhlý materiál, text činí přehledným a dává mu určitý řád. Diplomantka nejprve podává celkovou charakteristiku souboru či díla, zabývá se tematickou stránkou, kompozicí a typem vypravěče i stránkou jazykovou. Z každého "kukátkového" souboru pak vybírá několik příběhů, které označuje jako reprezentativní, a na nich se snaží demonstrovat specifika Kosmákových tvůrčích postupů. Závěrečnou částí každé kapitoly je přehled dobových kritických ohlasů. Právě tyto podkapitoly považují za velmi přínosné, neboť ukazují, jak byl Kosmák ve své době přijímán a proč tomu tak bylo. Navíc jsou dnes mnohdy jediným zdrojem informací o autorovi a jeho díle.

Martina Jantačová přistupuje ke Kosmákovým textům se zájmem a pochopením. Snaží se na ně nahlížet vlastníma očima, vyslovuje samostatné názory a závěry, hledá a formuluje odpovědi na otázky, které jí z interpretace textu vyplývají. Hledá Kosmákovy vzory a inspirační zdroje (zajímavé je např. srovnání některých jeho příběhů s Andersenovými či pokus najít společné body mezi Kosmákem a Pravdou). Diplomantka se rovněž pokusila vymezit Kosmákovi místo ve vývojovém kontextu české literatury. Charakterizuje jej jako autora navazujícího ve smyslu zájmu o lidovou slovesnost na obrozeneckou generaci, jako lidového povídkáře pokračujícího na vyšší úrovni v linii starších knížek lidového čtení a zdůrazňuje regionální charakter jeho tvorby. Z hlediska generačního Kosmáka řadí k raným realistům, připomíná jeho zájem nejen o venkov, ale též o malé město a jeho obyvatele, čímž jej řadí např. vedle Frantiska Heritese, připomíná sociální aspekt a vlasteneckou tendenci jeho próz i jejich dnešní dokumentární hodnotu, pokud jde o zobrazení folklorních zvyků a tradic. Upozorňuje též na možné vazby mezi Kosmákem a pozdějšími autory katolické literatury. Vedle kladů uvádí i Kosmákovy nedostatky - tendenčnost, vyhraněné katolictví, nezastírané moralizování, sentimentální ráz příběhů a jistou chaotičnost, pokud jde o přepracovávání a změny textů. Oceňuje však jeho schopnost bystře a s pochopením sledovat dění kolem sebe, živě a pou-

..... dne
.....
podpis vedoucího dipl. práce

10

tavě fabulovat, obratnost v drobnokresbě, zdůrazňuje aktuálnost některých kukátek i v dnešní době.

Diplomovou práci Maršiny Jantačové hodnotím velmi kladně. Je záslužná a přínosná už tím, že připomíná jednoho z řady dnes takřka zapomenutých autorů, širšímu okruhu čtenářů neznámých, jejichž tvorba však ve své době tvořila - a mohla by; tvořit i dnes - důležitý spojovací článek mezi literaturou tzv. "vysokou" a "nízkou", xřidovým čtením. Práci lze chápat jako solidní východisko k dalšímu hlubšímu studiu Kosmákova díla, vyústějícímu do dílčích studií i do studie komplexní. Literární historik by zde měl dostatečný prostor, neboť souborná, moderně pojatá monografie věnovaná Kosmákovi neexistuje.

Doporučuji Práci Martiny Jantačové k obhajobě.

Návrh klasifikace: v ý b o r n ě.

V Praze dne 4. ledna 2006

vedoucí diplomové práce